

Dalby är inte bara gästis, tinget, kyrkan

Följ med på annorlunda promenad

DALBY:

Nordens äldsta stenkyrka, klostret-kungsgården, gästis, ting, skjutsstallet och gården "Sockerbiten" – Dalby vimlar av kända gamla särpräglade byggnader.

Men i dag ska vi gå på en liten kulturhistorisk promenad i den mindre kända västra ändan av bykärnan, en bykärna som förlorar sig tillbaka i tidig medeltid

och därför omfattas av fornminneslagen.

Dalby har alltid varit en by av skaplig storlek, långt tillbaka i 1000–1100-tal av stor betydelse i Norden då både biskop och kung huserade här.

Biskopen drog till Lund, kungen till Danmark och under medeltiden hade Dalby klostret att luta sig mot.

Efter reformationen blev klostert kungsgård och byn sjönk ned i glömska och obetydlighet. 1645 härjades byn av svenskarna un-

der Gustaf Horn. Den ståtliga kyrkan nedrevs till hälften.

Stenindustrin

Helt obetydlig blev byn dock aldrig. Här var ett viktigt vägkors på lagom avstånd från Malmö och Lund. Gästgiveri finns från 1600-talet, tingsplats från 1688.

På 1700-talet och 1800-talet repade sig byn och 1828 rapporteras 36 gårdar och 16 gathus.

Enskiftet sprängde byn, gårdar flyttades ut. Samtidigt ökade

folkmängden, småningom blev det tillåtet för handel och hantverkare att slå sig ned och byn växte.

Vid 1800-talets slut kom stenindustrin och järnvägen med ytterligare uppsving.

Bageri

Låt oss ta en promenad från Trekanten längs Lundavägen bort mot Sandbyvägen.

Till vänster Konsum från 1920, till höger ett stort vitt hus med balkong och frontespis. Huset är från 1897 och fram till 1975 hade Ingvar Persson bageri här.

Vi följer högra sidan av Lundavägen och kommer till ett förtjusande litet ett och ett halvplans hus i gulrött tegel i hörnet av Länsmansvägen.

Huset är ett av de bäst bevarade enkla bostadshusen från sekelskiftet. Mittentrén har en pardörr med brunmålade paneler och räglasrutor. Fönstren är stickbågiga, försedda med enke spröjs och vitmålade.

Tittar man längs Länsmansvägen har man ett fint exempel på en rad med gatehus i skånsk tradition med omväxlande tege och puts från slutet av 1800-talet. Detta på högra sidan.

Vackra gårdar

På den andra sidan ligger två herremanshus med stil och värdighet nämligen Länsmansgården och Klockaregården, båda minst från 1800-talet.

Vackra och intressanta gårdar i sig, men vi stroar vidare på Lundavägen.

Till vänster passerade vi jusmedjan och har vi tur så ryker röken svart ur skorstenen. Di-

Lundavägen mot öster: till vänster bondgården utan långor, det vita huset i bakgrunden var bageri. Till höger statarlängan som nu är konsthantverksaffär, brandstation och smedens hus.